TGM

Utgitt av Oslo grafiske fagforening
Nummer 4 • Desember 2021 • 106. årgang

TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

Leder

Ny smittebølge

Igjen er det mye usikkerhet rundt virkningen av en ny variant av viruset, og vi må sette i gang strengere smittevern. Det må settes i gang raske tiltak for å sikre arbeidstakerne. Nå trenger vi ordninger som holder flest mulig i jobb, og man må se på en lønnstilskuddsordning til bedriftene. Vi trenger ikke en ny runde med økonomiske støttetiltak som går til eierne som gir det videre ut til utbytte. Det må settes strenge krav til arbeidsgiverne.

Hjulene må gå rundt! De som ikke er smittet må kunne handle, spise og reise uten å føle utrygghet. Strenge smitteventiltak er derfor viktig. Samtidig må vi gi alle bedre tilgang til selvtester, slik at man kan gå på jobb uten å være redd for å smitte kollegaer eller de som jobber på butikken. Da må selvtester være gratis enten du tar dem hjemme eller på arbeidsplassen. Det må gis fri med lønn for å kunne ta vaksiner, da det er avgjørende at alle nå er vaksinert.

Slik kan vi raskt få kontroll på smitten og samtidig sikre lønn til arbeidstakerne, så de ikke får en ny runde med permitteringer og tapte inntekter. Det er på tide at de som har tapt mest under pandemien ikke igjen skal bli skadelidende. Det skal ikke være rom for flere krumspring rundt permitteringsordningene. Dette må være siste utvei nå.

Er redd for at det er mange arbeidsgivere som igjen vil «utnytte» situasjonen og permittere arbeidstaker uten at det egentlig er grunnlag for dette. Vi vet alle at det er en stille måned i januar, i vår bransje og i samfunnet forøvrig. Det er ikke en spesiell situasjon som oppstår midlertidig, det er slik det er hvert eneste år.

Hver vaksine teller og vi er nødt til å få opp tempoet i vaksineringen. Det vil være avgjørende viktig for hvordan vi kommer oss gjennom vinteren. Det blir ikke nok testing dersom man må punge ut med fem hundre kroner for å kjøpe inn nok tester til en arbeidsuke.

Vær forsiktige og hold dere friske og raske. Ønsker dere alle en riktig god solsnu, god jul og et flott nytt år. Ta vare på hverandre.

Kristin Mulleng Sezer

INNHOLD Nr. 4 - 2021

Side

2: Leder
3: Takk til de tillitsvalgte
4-7: Halvårsmøte og merkeutdeling
8: Vil endre bransjekulturen
9: We love grapic design
10-12: Design thinking, fase 3
13: Optimisme i Stanseveien
14-15: LO i Oslo
16-17: En markant tillitsvalgt
18: Arbeidermuseum
19: Arbeidersanger
20-23: AFP
24: Vannkrafta er vår
25: Årsmøte 2022
26-27: Pensjonistforeningen
28: Tariffsaker
29: Historiespalta
30-31: Jubilanter
31: Møtedager for pensjonistforeningen
32: God jul

Forsiden: Fra Arbeidermuseet i København. *Foto: Ina Susanne Karlsen*

Fellesforbundet

Medlemsblad for Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening, Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Kristin Mulleng Sezer

KRISTIN MULLENG SEZER
Redaktør – kms@fellesforbundet.org

CARSTEN ØSTBY HÅKONSEN
carsten.ostby.hakonsen@fellesforbundet.org

DARIJA SAPOZENKOVA-HAUGE
daluzija@gmail.com

INA SUSANNE KARLSEN
ina.susanne.karlsen@fellesforbundet.org

ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org

HJEMMESIDE
www.ogf.no

FACEBOOK
www.facebook.com/oslografiske

TRYKK
Andvord Grafisk AS

Når det gjelder gjenbruk av artikler og andre henvendelser vedrørende Tgm, ta kontakt med redaktøren.

Distribusjon

Takk til de tillitsvalgte

Nytt stort produksjonslokale i Vestby, hvor Helthjem Netthandel AS, avd. Vestby og Amedia pakke- og logistikktjenster holder til.

Vi vil rette en stor takk til de tillitsvalgte for at de tar på seg arbeidet med å være tillitsvalgte og kjempe for arbeidstakernes rettigheter.

Tekst og foto: Kristin Mulleng Sezer

Det startet med et bemanningsbyrå, Nord Viking, hvor arbeidstakerne tok kontakt med oss. De ville organisere seg, da jobben de hadde var veldig dårlig betalt, 140 kroner per time. De tillitsvalgte gjorde en kjempejobb med å få nok organiserte til å kreve tariffavtale. Raskt gikk de opp til over 200 kroner timen, og MBL var behjelpelig med å lære opp lederen i bedriften i lov- og avtaleverk. Schibsted fant fort ut at prisen for arbeidet ble dyrere enn antatt, og tok over jobben og de ansatte selv.

Tariffavtalen ble videreført til to selskaper, Helthjem Netthandel avd. Nydalen og Schibsted distribusjon, avd. Nydalen.

Klubbene vokste raskt, og det ble nødvendig med en ny opplæringsrunde for de tillitsvalgte og ikke minst ny ledelse.

Så ble Helthjem Netthandel AS flyttet til Vestby, og heter nå Helthjem Netthandel avd. Vestby. Det ble en hurtig vekst på pakkevolumet og det ble plutselig over 70 ansatte. Medlemmene var ikke fornøyd med klubbens arbeid, og hadde et lite opprør, som førte til nesten 50 nye medlemmer og nytt klubbstyre. Det som startet i Nydalen har nå ekspandert. De som er igjen i Nydalen gjør en glimrende jobb, og har så og si 100 prosent organisasjonsgrad.

Amedia pakke- og logistikksenter flyttet også ut til Vestby i sommer og er en del av produksjonslinja til Helthjem Netthandel. Det er et kjempestort område de nå jobber på, og det er høy organisasjonsgrad i alle tre selskapene. Vi synes det er fantastisk at de tillitsvalgte tar jobben, da den ikke er enkel. Det hjelper at det er et godt samhold blant de ansatte, men det er tungt å hele tiden jobbe i motbakke.

Bedriftene, som er eid av de tre største mediekonsernene i Norge, gjør det ikke enkelt for de tillitsvalgte. Drøftingsplikt og samarbeid kommer ikke av seg selv, det må kreves. Det dukker stadig opp nye problemstillinger som de ansatte og tillitsvalgte må ta tak i. Disse bedriftene må skjerpe seg og begynne å ta våre tillitsvalgte på alvor. Vi kan ikke ha det slik i 2021.

Halvårsmøte og merkeutdeling

Møtet ble avholdt i Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Spiseriet Møller torsdag 28. oktober. Det var 65 påmeldte til halvårsmøtet og merkeutdelingen.

I forkant av den ordinære dagsorden holdt Ingunn Gjerstad, leder i LO i Oslo, en innledning om LO i Oslos krav til ny regjering og tanker om hva som er viktig for fagbevegelsen framover med ny regjering/stortingsflertall.

Forslag til dagsorden:

1. Åpning
2. Konstituering
3. Muntlig beretning
4. Innkomne forslag
5. Bevilgninger
6. Valg av valgkomité

Etter at halvårsmøtet var avviklet var det merkeutdeling for avdelingens jubilanter. Ingunn Gjerstad, leder i LO i Oslo, holdt jubilantenes tale.

Dagsordens punkt 1, åpning:

Kristin Mulleng Sezer ønsket velkommen til halvårsmøtet. Halvårsmøtet ble lovlig satt, og innkalling og dagsorden ble godkjent.

Dagsordens punkt 2, konstituering:

Adolf Larsen ble valgt til dirigent og Carsten Østby Håkonsen ble valgt til referent.

Bjørg Folkedal og Torbjørn Lundby ble valgt til å signere protokollen.

Dagsorden punkt 3, muntlig beretning:

Carsten Østby Håkonsen holdt muntlig beretning, som ble tatt til orientering.

Dagsorden punkt 4, innkomne forslag:

Alle forslagene fra styret ble enstemmig vedtatt, unntatt forslaget om støtte til kulturstreiken, da den var avsluttet da møtet ble avholdt. Eva-Lill Bekkevad tok ordet til dette punktet og ønsket at halvårsmøtet sendte en gratulasjon til de som tok kampen.

Innkomne forslag:

Etter fristens utløp ble det ikke levert inn noen forslag fra klubbene. Styret har laget noen forslag til uttalelser og bevilgningsforslag.

Uttalelser fra halvårsmøte 2021 i Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening

Ny regjering, ny politikk for Palestina og Israel

Parallelt med at situasjonen i Palestina har blitt stadig mer kritisk de siste årene, har norsk handel med okkupasjonsmakten Israel økt under Solberg-regjeringen. Støres regjering kan ikke fortsette i samme spor i møte med de dramatiske endringene på bakken i Palestina. En ny regjering må fornye Norges rolle og jobbe offensivt for en varig og rettferdig fred i Palestina og Israel.

Norge for folkeretten

I den norske kampanjen for et sete ved FNs sikkerhetsråd var respekt for menneskerettigheter og folkeretten fremtredende argumenter. Vi etterlyser at en ny regjering tar sitt internasjonale ansvar på alvor og fører en progressiv, tydelig politikk som både fordømmer Israels folkerettsbrudd, og følger opp fordømmelsene med handling. Disse tiltakene er hva vi anser som nødvendige skritt for å bidra til en rettferdig fred i Palestina og Israel:

- Regjeringen må jobbe for at norske investeringer og handel ikke understøtter okkupasjon og menneskerettighetsbrudd, for eksempel ved å fraråde norsk næringsliv økonomisk samkvem med virksomheter som bidrar til brudd på folkeretten og menneskerettighetene i okkuperte områder
- Regjeringen må vedta et nasjonalt forbud mot import av varer, tjenester og produkter fra ulovlige israelske bosettinger på palestinsk eller syrisk område. Som et minimum må regjeringen innføre en merkeordning for varer produsert på okkupert område, i tråd med EU-domstolens kjennelse fra 2019 og FNs sikkerhetsråds resolusjon 2334.

Ingunn Gjerstad, leder i LO i Oslo.

- Norge må ensidig anerkjenne Palestina som stat
- Som leder av FNs arbeidsgruppe for barn og væpnet konflikt, må Norge sette den umenneskelige behandlingen av palestinske barn i israelske fengsler på dagsorden. Som et minimum må Norge foreslå for FNs sikkerhetsråd at palestinske barn skal inkluderes i arbeidsgruppens ansvarsområde.
- Norge må kreve at Israel opphever blokaden av Gaza og stanser utbyggingen av ulovlige israelske bosettinger

Den nye regjeringen kan ikke fortsette å gi et stilltiende samtykke til fortsatt okkupasjon og menneskerettighetsbrudd. Halvårsmøtet til Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening krever frihet for Palestina, ikke straffefrihet for Israel. Det er kun når okkupasjonen får konsekvenser vi vil se en reell endring i praksis.

EØS-avtalen må utredes

Ap og Sp må forplikte seg til å følge opp Fellesforbundets krav om å utrede alternativer til EØS og LO-kongressens krav om at tariffavtaler og norsk lov i arbeidslivet skal ha forrang over EØS-avtalen.

Carsten Østby Håkonsen holder muntlig beretning fra talerstolen, til venstre for ham sitter dirigent Adolf Larsen.

Tunge miljø innenfor industri, verft, transport og bygg- og anlegg er kritiske til EØS-avtalen. Fellesforbundets landsmøte vedtok i 2019, etter hard kamp, et kompromiss om å utrede blant annet et alternativ til EØS-avtalen: «Fellesforbundet må derfor kreve at det gjennomføres en offentlig utredning om disse punktene, og som også viser hvilke alternativer vi har til dagens EØS-avtale, som samtidig vil sikre våre bedrifter en full og forutsigbar markedsadgang til Europa», heter det i vedtaket.

Vi frykter at Ap og Sp ikke vil følge opp vedtaket, og viser til Støres svar til VG nylig:

– Ap står fullt og helt bak EØS-avtalen, og har gjort det klart at regjeringsansvar for oss legger EØS-avtalen til grunn. Vi har ikke behov for å utrede alternativ til en avtale vi mener er god for Norge.

En rekke saker viser at EU fratar oss kontroll over utviklingen i norsk arbeidsliv, og halvårsmøtet til Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening krever at et nytt flertall må stå opp mot EU i arbeidslivspolitikken.

Skisse til reformert AFP

I tariffoppgjøret mellom LO og NHO våren 2018 ble det enighet om å utrede alternativer til den gjeldende AFP-ordningen. Det er et felles mål for en framtidig AFP-ordning er at det skal være bedre samsvar mellom tid i AFP-bedrift og hva man får utbetalt i pensjon, og at ordningen skal være økonomisk solid over tid.

Etter tre og et halvt år er nå LO og NHO enige om prinsippene for ny AFP-ordning som vil lage en langt mer rettferdig avtalefestet pensjon. Utredningen viser at den nye ordningen vil bli mer rettferdig og at alle årene man har jobbet i en bedrift med AFP vil telle for å kvalifisere til AFP. Nå får du enten full AFP eller ingen AFP. I fremtiden vil det være en gradert ytelse.

Hullene skal tettes og sørge for at en ny AFP-ordning skal være mer forutsigbar. Den skal gi større trygghet for fremtidig pensjon. LO og NHO er enige om at AFP vil styrke verdien av en tariffavtale og et organisert arbeidsliv.

Alle årene du har jobbet i en bedrift med AFP vil telle i opptjeningen. Nå vil du som ansatt i en AFP-bedrift ta med deg disse rettighetene videre.

Fordi det ikke er enighet om hvordan finansieringsgapet skal dekkes opp i utredningen, må LO og NHO igangsette prosessen med forhandlinger om en ny AFP-ordning på basis av utredningen. Dette er ikke tilfredsstillende, og gjør det veldig uforutsigbart om en ny AFP-ordning lar seg gjennomføre.

Halvårsmøtet til Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening krever at en ny AFP-ordning må på plass, og at den skal tette hullene for de som uforskyldt mister retten til AFP etter mange års innbetaling til ordningen. Den nye regjeringen må legge til rette for at dette lar seg gjøre, og at staten må være med på spleiselaget for å sikre en god og forutsigbar AFP.

Vi støtter de streikende kulturarbeiderne

Halvårsmøtet til Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening, støtter de over 800 streikende kulturarbeiderne. Den midlertidige løsningen for pensjon som ble inngått i 2016 må avløses og en ny avtale må på plass. Streiken for rettferdig pensjon i kultursektoren er nødvendig, noe arbeidsgiverorganisasjonen Spekter mener er uforståelig. Det mener ikke vi.

En pensjon som varer livet ut og som virker likt for kvinner og menn, er et mål for hele fagbevegelsen. Gjennomslag for dette kravet i kultursektoren vil bety mye for alle som jobber for rettferdig pensjon.

Vi gir vår fulle støtte til kravet kulturarbeiderne i Fagforbundet, NTL og Creo har reist for å få på plass en permanent hybridpensjon som er kollektiv, livsvarig og like god for kvinner som for menn. Lykke til i kampen for en rettferdig pensjon, fagbevegelsen står bak dere.

SAS bryter gjeninntredelsesretten

For fagbevegelsen er gjeninntredelsesretten hellig og en del av grunnmuren i et anstendig arbeidsliv. Men de oppsagte ansatte får ingen fortrinnsrett til jobbene som nå utlyses, fordi SAS selv mener det ikke er snakk om stillinger i morselskapet.

SAS har varslet at selskapet vil opprette to nye datterselskap neste år. De oppsagte har ventet på at pandemien skal bli slutt så de kan få tilbake jobbene sine. Men nå er jobben flyttet til underselskap og SAS-ansatte må søke på sine egne jobber til dårligere vilkår.

Gjennom å danne nye selskap mener SAS-ledelsen at piloter som er oppsagt på grunn av pandemien mister sin femårs rett til reansettelser, rett og slett fordi jobben er borte.

I tillegg skal SAS bytte ut en flyflåte, noe som gjør at de oppsagte pilotene må gjennom et opplæringsprogram for i det hele tatt å være kvalifisert til sin tidligere jobb. En opplæring de i praksis må koste selv.

Dette bryter med de mest grunnleggende prinsippene i et anstendig arbeidsliv. SAS må gi de oppsagte jobbene tilbake, de må vise at de er en ansvarlig arbeidsgiver og ikke oppføre seg som andre useriøse aktører i flyfarten. Halvårsmøtet til Fellesforbundets avd. 850, Oslo grafiske fagforening støtter de oppsagte i kampen de fører.

Fellesforbundets gullnål for 25 års sammenhengende tillitsvalgtsarbeid: *Niels Killi fikk utdelt gullnålen til Fellesforbundet. Kristin Mulleng Sezer og Carsten Østby Håkonsen gratulerer.*

25 års jubilantene: *Anita Myrvang, Trude Hansen og Kari Kolltveit.*

Dagsorden punkt 5, bevilgninger:

Alle forslagene fra styret ble enstemmig vedtatt. Svein Mortensen tok ordet og fortalte at Palestinske fotballag har hatt lokale Norway-cup arrangement under pandemien.

Bevilgninger:

Norway Cup, Palestinske lag	kr. 10 000,-
Støtteannonser i Appell, Norsk Folkehjelp	kr. 5.000,-
Juleinnsamling ledige	kr. 5.000,-

Det vil bli sendt ut et brev til klubbene, hvor de oppfordres til å støtte de arbeidsledige.

Dagsorden punkt 6, valg av valgkomité:

Forslaget fra styret på valgkomité ble enstemmig vedtatt.

Valgkomité:
Bjørg Folkedal, PostNord Strålfors, medlem
Torbjørn Lundby, Allkopi avd. Lørenskog, medlem
Terje Fjellum, pensjonist, medlem
Suzana Nicolic, Schibsted distribusjon avd. Nydalen, varamedlem
Werner Larsen, pensjonist, varamedlem

Valgkomitéen konstituerer seg selv på første møtet

Kvelden ble avsluttet med middag med kaffe avec, og hyggelig sosialt samvær.

40 års-jubilantene: *Bakerst fra venstre: Knut Øygard, Anders Weimoth, Thorbjørn Haugen, Bjørg Nordstrand, Arne Sand, Bjørn Eek-Johansen, Elisabeth Haugerud og Niels Edvard Killi. Foran fra venstre: Jan Erik Bergseth, Lars Ask, Torbjørn Eng, Anne Stensby Widgren, Liv Karin Karlsen og Vidar Sandli.*

45 års-jubilantene: *Bakerst fra venstre: Tore Nyheim, Svein Mortensen, Øystein Simensen, Knut Jensen, Leif Halvorsen, Bjørnar Hansen og Hans Erik Eriksen. Foran fra venstre: Gunvor Johansen, Arild Gulberg, Else Sofie Ruud, John Lea og Bjørn Olsen.*

– Vi vil stå side-om-side når vi endrer bransjekulturen

I november fikk vi i Oslo grafiske fagforening positiv mediespredning når Ina Susanne Karlsen sitt debatt-innlegg ble postet på Kampanje. Kampanje er Norges ledende mediehus for media- og kommunikasjonsbransjen med over 100.000 lesere ukentlig. Debatten handlet om slitne byråfolk og høyt arbeidspress, og at dette må endres. Artikkelen Ina Susanne skrev ble godt mottatt og den fikk vid spredning på digitale flater. Her er artikkelen:

– Vi må endre arbeidskulturen og den overdrevne aksepten som arbeidstakere finner seg i i medie-, reklame- og design-bransjen, skriver Ina Susanne Karlsen fra Fellesforbundet avd. 850, Oslo grafiske fagforening.

Det har vært godt å lese Camilla Elise Berg sine kommentarer i Kampanje den siste uka (add links). De av oss som kjenner bransjen og har jobbet i ulike byråer, gjenkjenner problemstillingene. Vi kjenner oss igjen i gråting på jobb, fancy middager som belønning istedenfor en gjennomsnittlig årslønn, og en arbeidsmengde som vi må igjennom. Med kort tidsfrist.

- Unger, lærere, sjukepleiere og kommunikasjonsarbeidere. Alle er slitne – helt uavhengig av bransje, sier Trine Larsen, partner og hodejeger i Hammer og Hanborg i et intervju med Kampanje den siste uken. Det er klart at pandemien har satt sitt preg på oss. Vi som jobber i kommunikasjonsbransjen, som alle andre bransjer. Men er det ikke sånn at flere har blitt sykemeldt i vår bransje den siste tiden på grunn av begrene som allerede var så fulle? Å gå på veggen etter å ha jobbet rundt fem år i bransjen er like vanlig som å spise kebab på vei hjem fra byen.

Det er problematisk å skylde på en pandemi som har tært på psyken til hvermannsen, når problemet allerede var til stede. Det er en ukultur i kommunikasjonsbransjen, og den kom ikke med pandemien. Når normen er ledere som etterstreber uoppnåelige tidsfrister kan du ikke gå til den samme lederen og be om en «balansert jobbhverdag».

Vi må endre arbeidskulturen og den overdrevne aksepten som arbeidstakere finner seg i i medie-, reklame- og design-bransjen. «Ingen får jo overtidsbetalt» og «jeg skal bare jobbe meg i hjel litt lenger så kommer jeg til å få igjen for det, og da er alt verdt det», hører jeg fra bransjekollegaer. Men burde det ikke være verdt det fra begynnelsen av? Hvilke andre yrker går folk inn i uten å forvente at arbeidsgiveren er stueren? For stueren er målet. Etter 7 år som grafisk designer og kommunikasjonsrådgiver i denne bransjen har jeg velvillig byttet beite. Eller, det vil si, nå jobber jeg for å forbedre arbeidsforholdene i bransjen som jeg selv kjenner så godt.

Det er hittil i denne debatten presentert forslag om at enkeltpersoner skal stå opp for seg selv, og at byrålederne skal slå hodene sammen og kverne ut en løsning. Men, finnes det ikke allerede en løsning? Et system som blir benyttet i alle andre deler av norsk næringsliv, men som ikke enda har tatt byråverden med storm? Jeg snakker selvfølgelig om fagorganisering. Ja, det høres kanskje ut som en noe gammeldags løsning for en bransje som pryder seg på å være nytenkende, men den funker. Å utjevne maktbalansen mellom ledere og ansatte skaper balanse på arbeidsplassen. Og fremmer dialog fremfor konflikt.

Jeg er ikke byråleder. Men, Camilla Elise Berg, jeg takker ja til å være med å forbedre bransjen. Jeg venter også en invitasjon fra deg i nærmeste fremtid.

Av Ina Susanne Karlsen, nyansatt kommunikasjonsrådgiver og organisasjonsarbeider i Fellesforbundet, avd. 850, Oslo grafiske fagforening.

Camilla Elise Berg svarte på artikkelen med å være positiv til at flere stemmer deltar i debatten. Hun sa og i et offentlig svar på Facebook at hun kommer til å invitere oss til å delta i planen om å forbedre bransjen.

Selv er vi i avdelingen fornøyd med å ha nådd bredt ut med budskapet om kollektiv handling og synlighet på en aktuell plattform hvor byråbransjen diskuteres. Denne merkevarebyggingen er viktig for å vise byråbransjen at vi jobber med organisering av den og. I tillegg til den tradisjonelle grafiske bransjen som vi har vært aktiv i lenge.

We love graphic design

Var tittelen på en konferanse vi deltok på i København i oktober.

Tekst: Kristin Mulleng Sezer
Foto: Ina Susanne Karlsen

Ina Susanne og jeg tok turen over til København for å se hvordan de arrengerer en konferanse med fokus på design. Det var en lærerik helg, som startet med møte på fredag med HK It og Media og HK grafisk kommunikation. De har en utrolig stå på vilje og mange engasjerte frivillige som hjelper til med arangementer hele året og gjennomføringen av denne konferansen.

Konferansen ble avholdt for tiende gang, og hadde mange flinke innledere. Sofia Pusa fra Finland (stort bilde), Mads Berg og Mikkel Lemvig fra Danmark, Ulrike Rausch fra Tyskland og Wilfrid Wood fra England. Julie Katrine Andersen gjorde en glimrende jobb som konferansier og konferansen ble avholdt på Den Sorte Diamant i det Det kongelige bibliotek i København.

Hvert år er det nye designbyråer som får i oppdrag og lage konseptet og stå for den grafiske utformingen. Vi synes det var gjort enkle og kule grep, ved å bruke teip og bannere for å vise frem designet på årets konferanse. Vi fikk til og med laget vårt eget nett på et mobilt silketrykkeri. Dette må jo absolutt være noe vi må få til.

TGM TYPOGRAFISKE MEDDELELSER

UTGIVELSER 2022:
Nr. 1: Frist 1. mars 2022, trykkes i mars/april.
Nr. 2: Frist 10. mai 2022, trykkes i mai/juni.
Nr. 3: Frist 5. september 2022, trykkes i september.
Nr. 4: Frist 31. oktober 2022, trykkes i november/desember.

Design Thinking fase 3 – Ideate

Vi fortsetter artikkelserie om Design Thinking. Nå har vi kommet til fase 3 – Ideate. Ideate er den mest kreative fasen av Design Thinking. Det finnes mange metoder som setter i gang kreative prosesser. Vi har definert problemstillingene i forrige fase (Define) og nå skal vi generere ideer på løsninger. Her går vi i bredden og genererer mange ideer.

Darija er sjefskonsulent og teamleder i Experis. Blog: blog.darijasart.com

Tekst: Darija Sapozenkova-Hauge

Mindset

I fasen Ideate tenker man kreativt og bruker divergent tenkning. Det betyr å tenke i bredt. Kom med mange ideer. Antall telles her. I starten bør man tenke fritt uten sensur, bedømmelse og begrensninger. Men det er viktig å huske og notere alle ideene. Man bør prøve å bygge videre på ideene til andre.

«Creativity involves breaking out of expected patterns in order to look at things in a different way.»

Edward de Bono

«You can´t use up creativity. The more you use, the more you have.»

Maya Angelou

Bilde: Unsplash / Dstudio Bcn

Metoder

Det finnes mange ulike metoder og teknikker for å slippe kreativiteten løs, som for eksempel:

- Association
- Analogies
- Brainstorm
- Braindump
- Brainwrite
- Brainwalk
- Bodystorm
- Cheatstorm
- Crowdstorm
- Co-Creation Workshops
- Creative Pause
- Challenge Assumptions
- Gamestorming

How would Google do it?

- SCAMPER
- Storyboard
- Mash-up
- Mission impossible
- Movement
- Mindmap
- Sketch / Sketchstorm
- Provocation
- The worst possible idea
- Trigger cards
- Unintended Consequences

The worst possible idea

Denne kreative teknikken gjør deltakerne mer avslappet enn ved bruk av mange andre teknikker. Deltakerne åpner opp for mer kreativitet og har det gøy.

Kom opp med så mange horrible ideer som mulig. Dumme ideer. Illegale ideer.

Se på alle dårlige ideer.

Hva er egenskapene til de dårlige ideene?

Hva gjør disse ideene så dårlige?

Gjør dårlige ideer til gode ideer. Søk etter motsatte egenskaper. Eller erstatt de verste egenskapene med noe annet. Eller miks dårlige ideer og se hva som skjer.

Her kan du finne gullet!

Eksempel:
Vi har en appelsin. Hva kan vi gjøre med den for å øke appelsin-salget?

Dårlig ide: kutte en appelsin og male den blå.

Egenskapene (attributtene) - endre fargen.

Bilde: Unsplash / Jason Goodman

Hva gjør denne ideen så dårlig? Det ser ikke naturlig ut. Det er nesten ekkelt. Hvem skulle ta på en slik appelsin? Det er ikke mulig å spise den lenger. Det tar tid å male en appelsin.

Bilde: Unsplash / davisuko

Gode ideer: Hva om vi kan selge appelsiner sammen med spiselige farger som aktivitetssett. Barn kunne male på appelsin som aktivitet under bursdagsfeiring.

Crazy 8s

Crazy 8s er en enkel og rask teknikk for ide generering. Ta ett A4 ark og brett det tre ganger i to slik at du har 8 like firkanter. Del slike ark til alle som skal idegenerere. Oppgaven er å komme med 8 ideer på 8 minutter. Tegn ideer eller bruk stikkord. Man kan legge til en utfordring for å komme med de mest crazy ideene eller å fylle ut alle 8 bokser. Gang 8 ideer med antall deltakere så har du ganske mange ideer å velge mellom! Del ideene med gruppen og velg de du vil gå videre med. Og ikke minst – ha det gøy.

SCAMPER metoden

Denne metoden hjelper å generere mange kreative ideer på nye produkter, tjenester og løsninger på konkrete problemer. Når man har så mange ideer så er sjansen for å finne på noe innovativt mye større. Metoden består av syv forskjellige måter og se på samme problemstilling, tjeneste eller produkt. Navnet SCAMPER er akronym for en rekke verb. Hver bokstav står for et perspektiv som avgjør hvordan man bør se på problemstillingen.

S.C.A.M.P.E.R. akronym står for:

S - Substitute (Erstatte) – Kan vi bytte det til noe annet?
C - Combine (Kombinere) – Hva kan vi kombinere? (flere funksjoner, deler, tjenester)
A - Adapt (Justere) – Hvordan kan vi justere det?

Bilde: Interaction Design Foundation.

M – Modify, Multiply, Magnify (Endre) – Kan vi endre det?
P – Put to another use (Sette til andre bruksområder) – Kan det brukes til noe annet?
E – Eliminate (Eliminere) – Er det en grunn til at vi bør eliminere det? Kan deler av det elimineres?
R – Rearrange (Omvendt) – Kan vi endre rekkefølgen?

Man starter med å definere en konkret problemstilling. For eksempel: Så stiller man et SCAMPER spørsmål. Videre ser man på mengden kreative ideer. Uansett hvor dumt eller irrelevant ideen kan virke, kan det faktisk hjelpe til med å finne en løsning på et problem. Til slutt så velger man de mest relevante ideene.

Eksempel på en problemstilling:
Hvordan kan vi bruke suksessen av KitKat sjokolade?

S (Erstatte) – Erstatte med melkesjokolade.
C (Kombinere) – Kombinere med frukt og nøtter.
A (Justere) – Legge sjokoladen inn i iskrem.
M (Endre) – Øke størrelsen på sjokoladen.
P (Sette til andre bruksområder) – Gjøre den om til sjokolademelk.
E (Eliminere) – Lage sjokolade i en mindre og smal størrelse.
R (Omvendt) – Omorganisere utformingen av sjokoladen – dele den i biter.

Et annet eksempel for bruk av SCAMPER: Etter en arbeidsdag ønsker Johannes å feire bursdag på en Michelins restaurant.

S – Kan Johannes feire bursdag på en annen like god restaurant i samme prisklasse?
C – Kan Johannes feire bursdag på Michelins restaurant og få en kokkebok til gave?
A – Kan Johannes feire bursdag hjemme med proff kokk og kokkekurs?
M – Kan Johannes bo på et hotell i to dager og spise på Michelins hver dag?
P – Kan Johannes feire bursdag på malekurs med ølsmaking?
E – Kan Johannes feire på Burger King? Kan Johannes droppe feiringen?
R – Kan Johannes ta frokost på Michelins restaurant og så gå på jobb?

Om noen av bokstavene går litt i hverandre – gjør det ikke noe. Det viktigste er å få så mange ideer så mulig. Prøv SCAMPER på noe du ønsker kreative løsninger på!

Nå har man ganske mange ideer. Hva gjør man med dem? I de to neste fasene av Design Thinking – Prototype & Test skal man realisere ideene. Gjøre ideene til virkelighet. I neste artikkel skal vi se på måter å polere ideene, teste de ut og få brukerfeedback.

Bilde: Unsplash / Yann Jacobsen

«Everyone who´s ever taken a shower has had an idea. It´s the person who gets out of the shower, dries off and does something about it who makes a difference.»
Nolan Bushnell

Bilde: Meetchopz

Bilde: Unsplash / Mika Baumeister

Opplæringssenteret

Optimisme i Stanseveien

Det er åpenbart lenge siden TgM var på besøk hos Opplæringssenteret for Visuell kommunikasjon. Ikke bare var det kommet ny leder, og nye ansatte. Hele læreplanen er lagt om i yrkesfagsløftet, og mitt eget fag er nedlagt.

Tekst: Adolf Larsen
Foto: Opplæringssenteret for Visuell kommunikasjon

I et fagblad er det korrekt å starte med fagene, og deretter komme til de ansvarlige. Fra og med skoleåret 2020 er opprettet et nytt yrkesfaglig studieprogram for mediebransjen i Informasjonsteknologi og medieproduksjon, som springer ut i tre nye fagbrev: medieteknikker, mediedesigner og innholdsproduksjon. Det tidligere yrkesfaglige studieprogrammet Media og kommunikasjon er nå et studieforberedende program, med vaglfag innen medievitenskap og noe produksjon. Dette har ført til mye forvirring for både elever, foreldre og studierådgivere, ifølge de ansatte på Opplæringssenteret.

Medieteknikker

Første mulighet er Medieteknikker, som kan jobbe med audiovisuelt utstyr og innhold i ulike medieproduksjoner. Eksempler på arbeidsoppgaver vil være ansvar for utstyr i filmproduksjon, konferanser og arrangementer. Samt vedlikehold og drift av teknisk utstyr i produksjoner.

Mediedesigner

En mer kreativ utdanningsvei vil være Mediedesigner, hvor utdanningen vil legge vekt på evne til visuell kommunikasjon og design for alle deler av bransjen. Herunder ideutvikling, design og produksjon av tekst, lyd og bilder for ulike publiseringsløsninger, men også brukerretting av digitale medier. Erfaringsmessig en utvikling som ville måtte glede designerne, som nå får både fagutdanning og fagbrev!

Innholdsprodusent

Tredje spesialiseringsretning er utdanning som Innholdsprodusent, som med sin bredde lar lærlingene utvikle seg i forskjellige rettigner, deribland foto, film og produksjon alt som kan brukes til sosiale medier, markedsføring og underholdning. Vi mener dette faget vil bli særskilt godt mottatt innen reklamebransjen, men også innen informasjonsvirksomhet i offentlig sektor.

For disse fagene kan se ut som utdanningen har tilpasset seg utviklingen i den grafiske- og mediebransjen for øvrig, og også vil kunne tilby en mer fremtidsrettet utdanning for et moderne arbeidsmarked. Med nye fag og nå langt flere skoler som tilbyr Informasjonsteknologi og medieproduksjon vil det være et enormt behov for nye læreplasser allerede høsten 2022.

Konkurrerer med bilmekanikere

Som nevnt i ingressen er det bare å erkjenne at trykkerfaget er forsvunnet og blitt en del av Grafisk Produksjonsteknikk, (GPT). Dette studieprogrammet har eksistert siden 2018, og de første lærlingene er allerede ferdig med læretiden i bedriftene. Denne utdanningen ligger fortsatt under Teknologi- og industrifag på videregående, noe som betyr at faget nå konkurrerer om elevene med populære linjer som bilmekaniker.

Profileringsdesign opplever også noen utfordringer i sin nåværende form, og har havnet på grunnutdanningen; frisør, interiør og eksponeringsdesign. Som med GPT er det også her utfordringer med å skaffe nok kvalifiserte søkere.

Optimist

Erfaren leder. Sjøl har den nye lederen, Line Hverven en ærverdig bakgrunn som reprotekniker, med fagbrev fra 1994 i Cliche as. Deretter Byråservice, CDDU og 8 år i Aller- Media fram til 2013. En kort alternativ karriere som daglig leder i Eldorado bokhandel, men tilbake i grafisk og Allkopi Netprint den siste tida før ansettelsen på Ovisko i november i 2020.

Hverven er optimist, både når det gjelder Opplæringssenteret, ungdommene og bransjen. Hun oppfatter at det er en ny giv for en bærekraftig produksjon med søkelys på innenlandsk og kortreist, hvor produksjonen er hentet hjem til Norge. Også statusen for fagbrev mener hun er økende,

noe som vil forsterkes gjennom de nye utdanningsløpene. Vi ser at mange bedrifter nå er positive til lærlingeordningen, og at de nye utdanningsløpene samasvarer bedre nå med bedriftenes behov.

Håper på flere kandidater

Status i november er ca 132 medlemsbedrifter, og med 56 aktive lærekontrakter. Samt mange bedrifter som er i prosess med rekruttering.

Opplæringssenteret håper å få inn mange fler kandidater på VGS i både GPT og Profileringsdesignfaget.

1 november er det ni lærlinger Innen GPT, tre innen profileringsdesign og resten som medigrafikere.

Ansatte

Anne Cappelen Grandt er det menge oss er kjent med fra tidliger. Anne er Kursansvarlig, faglig leder og skolekontakt. Fortsatt utdannet medigarfiker, og hoder styr på lærlingene i mediegrafikerfaget og profileringsdesign, og fortsatt stort engasjement og omsorg for lærlingene.

Christian Berg Nilsen har ansvar for lærlinger innen mediegrafikerfaget. Selv har han praksis som digitaltrykker og grafiker og som yrkeslærer i medie- og kommunikasjon fra den videregående skolen.

Erik Sørum er faglig leder for Profileringsdesign og GPT.

I neste nummer har TgM planer om en reportasje om Rolfs siste lærling. Følg med.

Faglig politisk arbeid og maktforhold i arbeidslivet

På tampen av året kan det være på sin plass å se oss litt tilbake på arbeidets gang og hvorvidt våre prioriteringer har gitt frukter! Det er fint om fagforeningsfolk som har tanker og ideer melder dette til oss på post@lo-oslo.no eller via styret i fagforeningen! God forankring fryder!

Tekst: Ingunn Gjerstad, leder i LO i Oslo
Foto: LO i Oslo

Formålet vårt er tydelig i vedtektene;

LO i Oslo skal arbeide for at forbundenes avdelinger i Oslo samordner sin faglige og politiske virksomhet, for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke skape enhet i arbeidet for å fremme og samordne økonomiske, sosiale og kulturelle interesser, vi skal delta i den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet for å sikre full sysselsetting og en høyere livsstandard, lede fellesarrangementer for forbundenes avdelinger i Oslo, medvirke ved innsamlinger, arrangere 1. mai og ellers møter av faglig art etter de retningslinjer som er trukket opp av Landsorganisasjonen. I tillegg kommer planmessig studie- og opplysningsarbeid ut fra de målsettinger og handlingsplaner som er trukket opp av LOs organer.

Nye koster nasjonalt

Stortingsvalgkampen i LO i Oslo starta med arbeidsgrupper og forslag til krav våren 2019 samtidig med at vi utforma 121 kongressforslag som ble vedtatt i representantskapet av alle fagforeningene for den kongressen som nå er utsatt til mai 2022.

Takk til alle som deltok i arbeidsgrupper og laga våre 28 krav med utdeling av materiell til kollektivpunkter og virksomheter. Vi ser på opplysningsarbeid for å få folk til å velge side som vårt viktigste bidrag, og har laga mange podcaster, politiske lunsjer og møter, digitale og fysiske når det var mulig, for å gjøre sakene kjent. Du finner disse på lo-oslo.no. Kampen mot løsarbeid og bemanningsbransjen samla en av de store mønstringene 26.8. ved stortinget.

På mange vis kan en si at arbeiderbevegelsen vant stortingsvalget, med et historisk flertall av 100 av 169 representanter fra partiene som regnes som rødgrønne. I skrivende stund er ikke alt klart hva angår statsbudsjettet for 2022, og ikke alle våre krav er besvart i Hurdalserklæringen, men det legges opp til å styrke det organiserte arbeidsliv med å gi mer skattefradrag på fagforeningskontingenten vi ser forbedringer fra de 8 årene med blåblå ideologiske offensiv mot det meste vi står for – og er avventende positive. Vi håper på gode løsninger i Stortinget, der mindretallsregjeringen har kommet for kort og holder sakene varme. Vi planlegger å invitere både næringsminister og andre for å videreutvikle samarbeidet for en mer aktiv støtte til faste, hele stillinger, fagopplæring, industripolitikk, boligpolitikk med mer.

Fagligpolitisk i kommunen

I 2015 lyktes fagbevegelsen med å få valgt inn et rødgrønt flertall i Oslo bystyre. Det tar tid å snu etter to tiår med høyrepolitikk, men i 2019 kunne vi oppsummere med at 30 av LO i Oslos 46 krav var innfridd. Samme år bidro vi til et sterkere rødgrønt bystyreflertall. Før 2023-valget, vil vi oppsummere igjen og fremme nye krav.

Hovedstaden har et styringsdyktig rødgrønt alternativ med Ap, MDG og SV i byråd, som i samarbeid med Rødt på flere områder tar et oppgjør med både høyrepolitikk og høyredreining. Ikke minst ser vi i dag en dristighet i klimapolitikken i Oslo som nasjonale partier bør strekke seg etter. Men vi kan nå lengre. Arbeidet fram mot 2023 valget blir viktig, der vi på ny legger fram krav og slåss for de partiene som vil gjennomføre dem.

Boligproblemet skaper større klasseskiller

LO i Oslo var pådriver for eiendomsskatt, og vi er svært fornøyde med at byrådspartiene innførte den, noe som gir større handlingsrom. Fremover ser vi gjerne at byrådet utreder å øke eiendomsskatten. Med et bunnfradrag som skjermer rimelige boliger, er denne skatten et viktig omfordelende tiltak som kan bidra til styrket velferd. Det er stadig behov for flere kommunale boliger, men vi er redde det ikke settes av nok penger til boligkjøp.

I et møte på Globaliseringskonferansen 22. november tok flere til ordet for en ekstra eiendomsskatt som kan gå til å styrke en tredje boligsektor, da det i dag er mange som faller utenfor muligheten til å kjøpe egen bolig, og rimelige ikke-kommersielle utleieboliger er et gode de fleste andre storbyer har, men ikke Oslo, ennå. Disse sakene arbeider vi med i næringspolitisk utvalg og har lange tradisjoner for en aktiv boligpolitikk. Vi er tilslutta boligoppropet og må få til at det skal bli lettere å leie trygt og vanskeligere å spekulere.

Oslomodellen, AKS og rekommunalisering

Byrådet vil videreutvikle Oslomodellen, styrke seriøsitetskravene ved innkjøp og anbud og det er bra. LO i Oslo ser at det er flere områder hvor denne modellen kan bidra til et seriøst arbeidsliv, og vil følge opp dette ved siden av budsjettarbeidet, inkludert se på hvordan kontroll og tilsyn med Oslomodellen fungerer. Den nye giganten Oslobygg KF vil få en viktig rolle. Vi etterlyser ellers en beslutning om anskaffelser produsert på okkuperte områder, i strid med folkeretten.

LO i Oslo er fornøyd med at ordningen med gratis AKS i skolen utvides, og vi tror også at gratis skolemat i videregående og deretter ungdomstrinnet, vil bidra positivt til læringsmiljø og trivsel.

Vi gleder oss over at velferden tas tilbake når de to gjenværende sykehjemmene som drives av kommersielle skal tilbake til kommunal egenregi. Vi støtter også arbeidet med å utfase private kommersielle aktører i barnevernet. Men vi er bekymret for at bydelsøkonomien svekkes, særlig når stadig flere kommunale tjenester desentraliseres og flyttes ut i bydelene – mange velferdstilbud ligger i bydelsbudsjettene. Vi planlegger framover enda tettere kontakt opp mot alle byrådsavdelinger i Oslo fordi mange politikere og rådgivere ikke skjønner alt som skjer i arbeidslivet.

Den norske arbeidslivmodellen må framelskes på arbeidsplassene

Vi har i våre innspill til budsjettarbeidet i kommunen vært særlig opptatt av arbeidslivet. Når det gjelder andel heltids¬stillinger, har Oslo kommune en vei å gå, særlig innenfor helse-, sosial- og omsorgssektoren. Vi ba også byrådet gå inn for en visjon om null brudd på arbeidsmiljøloven. Satsing på jobber for ungdom og unge voksne er bra. Vi er også positive til satsing på lærlinger, men minnet om at det ikke er nok med ett prosjekt – det er vel så viktig å bruke tid og ressurser på å se på nødvendige strukturelle endringer og forsterkninger for å øke rekruttering og gjennomføring innen yrkesfagene. Vi må slåss inn flere faste hele stillinger både i privat og offentlig arbeidsliv, vi må slåss for tillitsreformer, 6 timersdag og klimaløsninger

Et bærekraftig næringsliv som tilbyr seriøse arbeidsplasser folk kan leve av, krever at både arbeidstakere og gründere/bedriftseiere har kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, basert på tillit og samarbeid mellom virksomhetens drivere/ledere og organiserte arbeidstakere. Kunnskap om verktøyene i den norske arbeidslivsmodellen (som arbeidsmiljøloven og hovedavtalen), bør være obligatoriske i utdanningene og i kurs innen de ulike etablerertjenestene. Samarbeid bidrar til innovasjon og trygge arbeidsplasser. Vi mener at Oslo har mulighet til å gå foran også her. Det er ikke slik at arbeidsgiversiden gir ved dørene, snarere tvert imot, og det å organisere oss sterkere fram mot tariffoppgjøret for å kunne ta nødvendige kamper er viktig. Viktige kamper om pensjon vil stå framover, vi løfter både pensjonsreformen generelt og AFP på møter i vinter.

Framover nå planlegger vi i LO i Oslo en arbeidsplan for 2022, som også handler om fortsatt faglig solidaritet, fanemarkeringer, streikestøtte og politiske markeringer i tillegg til mye alliansearbeid- og ikke minst internasjonal solidaritet.

Vi er spent på om 1.mai til våren kan markeres på tradisjonelt vis, me nordens eldste fagforening forrest i toget! Takk for det gamle, god solsnutid og godt nytt år!

Med kameratslig hilsen Ingunn

En markant tillitsvalgt

I juni i år, på et utsatt årsmøte, gikk Terje Fjellum av som tillitsvalgt i Oslo grafiske fagforening. En lang karriere i fagbevegelsen var over, og Terje kan vie seg til Iren og hytta i Osen.

Tekst: Adolf Larsen
Foto: Håvard Sæbø,
Magasinet for fagorganiserte

Terje var, via sin far, montør i Gulowsen, egentlig på plass i grafisk industri lenge før han fikk sin lærekontrakt på Oscar Andersens trykkeri. Her ble han også organisert i læretida, på tross av manglende entusiasme i foreninga for organisert ungdom.

Etter læretida gikk veien til Norges Bank, hvor arbeidet var bedre enn organiseringa. Her regjerte Norges Banks funksjonærforening, en ren husforening. I forbindelse med en lønnskonflikt, hvor produksjonen ble stoppet, ble det utdelt advarsler. Terje tok da kontakt med daværende Norsk Grafisk Forbund, (NGF) for å kunne få en tariffavtale innafor LO. Etter en konflikt, med Funksjonærforbundet, påfølgende mekling og frivillig voldgift, ble det enighet om en egen tariffavtale. Et stort minus ved avtalen var at den var forbeholdt faglærte, og ingen maskinassistenter. I slutten av åttiårene ble de urettferdige manglende satt på spissen, ved at den nye foreninga tok medlemmene ut i lokal streik, med stor støtte av NGF. Det som imponerte medlemmene mest, sier Terje, var den store lokale sympatien fra andre foreninger i Oslo.

Skolering og veileder

Terje skjønte tidlig, at hvis han skulle få noen tyngde i forhandlinger, og tillit hos medlemmene, måtte det skolering til. Etter mange kurs i forbundsregi, med Roger Andersen som veileder, fikk han i begynnelsen av nittiårene en overraskende telefon fra Lisbeth Gundersen i forbundet. Lisbeth, som hadde overtatt ansvaret for skoleringen i NGF, ville ha Terje med som veileder. Ikke bare veilederen var ny, men her skulle også tas i bruk nye pedagogiske metoder. Etter en brutal konfrontasjon med virkeligheten, i form av Dagbladets grafiske klubb, måtte pedagogikken korrigeres.

I 1997 ble Terje ansatt i NGF med ansvar for verving og nye tariffavtaler i Oslo og Akershus Starten ble veldig bra, forteller Terje med både nye medlemmer og avtaler. Mange av avtalene var bearbeidet fra før, og arbeidet ble tyngre etter hvert. Terje lærte mye av årene i forbundet, og er full av lovord om det faglige miljøet på forbundskontoret i de årene. I 1999 tok Roger Andersen over det politiske ansvaret for sivilsektoren og tariffavtalene. En betingelse var at han fikk velge nye krefter på kontoret. Plassen gikk til Geir Olsen fra Bergen, da Terje hadde hørt at det var en åpning i Osloforeningen ved Sven Hugo Johanssons avgang. Dette slo til, og fra 2000 fulgte flere år som nestleder, under Svein Mortensens vinger, om ikke med helt flat struktur.

En internasjonal forening

Terje minnes at i forbindelse med Ogfs 125 års-jubileum i 1997 ble de internasjonale kontaktene intensivert. Det eksisterende engasjementet for Palestina ble utvidet til arbeid for barn fra Vestbredden og Gaza. Opprinnelsen her var en palestiner, Fuad Timraz, som kom til Norge fra Gaza. Etter å ha vunnet en pen pengepremie, ville han gjøre noe for barna i Palestina, forteller Terje. Sammen med sin gode venn, Kjell Bygstad, redaktør i fagbladet til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, og samarbeid med Frode Kyvåg ble det satt i gang et arbeid for å få barna fra disse områdene hit for deltakelse i Norway Cup. I jubileumsåret 1997 hentet Ogf for første gang et «eget» lag opp til Norway Cup, med gratis opphold på Sørmarka en uke i forkant av turneringen. Arbeidet med palestinske barn har pågått helt fram til pandemien, og har hatt sine utfordringer, ikke minst med de israelske myndigheter.

Det var også et engasjement for Cuba, med turer for medlemmene i mange år etter jubileet. Turene til Cuba, og også til Moskva, pågikk i for mange år hevder Terje, da det ble mere ferieturer, enn utrykk for et engasjement.

Utover dette var starten av det nye århundret preget av færre ledige enn tidligere, men ikke på grunn av lysere tider i bransjen. For første gang, forteller Terje så vi at de som mistet arbeidet også mistet trua på grafisk bransje, og søkte seg bort.

I styret møtte vi dette med ansettelsen av organisasjonsarbeider som skulle ut til nye grupper, og ungdom. I perioder var det vellykket, men over tid hadde ikke Ogf ressurser til å fortsette.

Leder i nedgangstider

Etter noen år i Ogf som nestleder tok Terje over som leder, og var ansvarlig for avdelingen fram til 2018. Terje innrømmer at det var en periode med få lyspunkter, enten det var snakk om antall medlemmer eller arbeidsplasser. På den annen side var vi blitt en del av Fellesforbundet, forteller Terje, og med det fått en bedre kontakt med andre avdelinger og fagforeningsmiljøet i Oslo og Akershus.

Internt i Ogf gikk flere sentrale tillitsvalgte ut av styret, og arbeidet ble en defensiv kamp for de store arbeidsplassene. Vi så en utvikling hvor teknologi, og krav til enda større profitt, gjorde det uinteressant hvor trykkeriene var plassert.

Etter hvert la eierne ned Hjemmet Mortensens trykkeri, Aller Trykk, og som det siste også Aktietrykkeriet. Terje innrømmer at det var en vanskelig periode, med store tap av medlemmer, samtidig som også nedbemanningen i avisredaksjonen akselererte. Når det gjaldt siviltrykkeriene var det ikke mulig med kamp mot beslutninger i danske forlag, mens nedbemanningen i avisene ble møtt med urovekkende liten motstand, hevder Terje. Vi hadde jo diskusjoner i styret om situasjonen i avisene, fra kravet om ekstra avisdager på helligdager, til de lokale deskavtalene. Det vi etter hvert så var en manglende motstand lokalt mot nedskjæringer og nedbemanning, til vi kom til et punkt der Aftenposten ansatte ungdommer med ny kunnskap midt under en nedbemanningsprosess.

– Du ble jo innvalgt i forbundsstyret da vi gikk inn i Fellesforbundet.

– Jeg satt der i to perioder, men kan ikke si at det var en forsamling med mange politiske diskusjoner. Slik jeg husker det fikk jeg gjennom et forslag om at Frode Kyvåg, og Norway Cup skulle få LOs kulturpris. Etter det var det lang kamp for støtte til monumentet over Osvaldgruppa, der manglende suksess på Fellesforbundets Landsmøte, gjorde at vi måtte sette vår lit til LO i Oslo, og Roy Pedersen for å få monumentet på plass.

– Du har jo, etter vanlig standard gjort en omvend partipolitisk reise fra Arbeiderpartiet, via SV til Rødt.

– Jeg var mange år i AP, men under arbeidet med reorganisering av det som het Grafisk partilag, møtte jeg så mye motstand i Oslo Arbeiderparti, at jeg trakk konklusjonen om at jeg ikke var ønsket. Jeg var i SV fram til nominasjonen til Stortinget i forrige periode, og gikk deretter til Rødt. Der trives jeg godt, med mange unge flinke og inkluderende folk.

Mange i det politiske miljøet, og også innen grafisk, mener at Terje ville vært en bedre tillitsvalgt uten sitt ustyrlige temperament. Et temperament som, på tross av hva han hadde lovet sin kjære Iren, også kom fram på ulike talerstoler. På den annen side er det også like mange som hevder, at uten det samme temperament ville ikke Terje vært den forkjemper for arbeidsfolk han har vært gjennom mange år.

Arbejdermuseet

Hvis du tar deg turen til København, sjekk ut Arbejdermuseet. Det ligger sentralt, ikke langt fra Nørreport metrostasjon. Dette museet ligger langt oppe på de mange København-guider. I tillegg til å vise hvordan livet for Danmarks arbeiderklasse utviklet seg gjennom tidene så er museet bra kuratert, med god utsmykning. Personlig satte jeg spesielt pris på typografien på 1870-tallets plakater og de grafiske politiske plakatene fra 1930-tallet.

Sang som våpen – historier om sangens slagkraft

En ny bok om sangens slagkraft inneholder ingen sanger, men desto flere historier om sangens slagkraft. Forfatteren, Gjermund Kolltveit er selv musiker, men har gjennom sitt arbeid som musikkarkeolog kommet i kontakt med ulike bevegelser og øyeblikk i historien hvor sangens kraft har vist seg avgjørende.

Tekst: Adolf Larsen
Illustrasjon: Ford Forlag

Boka starter med kapitler om kampsanger, men forfatteren avslører at han, i hvert fall før arbeidet med boka startet, var betydelig mer interessert i sangen enn i kampen.

Personlig opplevde han sangens kraft, også som politisk uttrykksform i Baltikum på 90-tallet, hvor Kolltveit var mye i sitt arbeid som forsker på instrumenter og gamle musikktradisjoner.

Baltikum, der sangen hadde sterke tradisjoner fra nasjonsbyggingen på 1800-tallet, ble den brukt i demonstrasjoner og markering av sjølstendighet i motstandskampen mot Sovjetunionen. Såpass sterkt at motstandskampen i Baltikum i slutten av 80-årene fortsatt går under navnet; «den syngende revolusjonen».

Norsk tradisjon

I norsk tradisjon kan sangens betydning spores langt tilbake, både i nasjonsbygginga, og de kristne bevegelsene. I den siste kom salmesangen og fellessangen til oss med reformasjonen. I nasjonsbygginga, påpeker Kolltveit, var det plass til alt, fra det parodisk nasjonale, i det Norske Selskap i København på 1700-tallet, til mer underfundig innhold, spesielt under annen verdenskrig. I den siste kategorien trekker Kolltveit fram Otto Nilsens viser om det indre liv på Grini, med lite skjult karikatur av de tyske offiserer. Sangen var, uten at Nilsen var klar over det kjent utenfor murene, og Nilsen selv var kjendis før han kom ut fra Grini, og fikk framført visa.

Arbeiderbevegelsen

I arbeiderbevegelsens tradisjon var den internasjonale påvirkningen og innflytelsen viktig allerede i de tidlige arbeidskampene. Eksemplet Kolltveit trekker fram, og som var ukjent for en elverumsing som meg, er kampen mot streikebryterne i Ulvåa i Elverum i 1928. Her sto 300 skogsarbeidere i kamp mot de uorganiserte streikebryterne, året etter Julussakonflikten. Da de ble møtt med utkommanderte soldater fra Terningmoen, reiste de seg og møtte soldatene med unison sang av Internasjonalen.

Den folkelige massesangen, påpeker Kolltveit oppsto under den franske revolusjonen med Marseillaisen, som også i en kort periode ble nasjonalsang.

Kolltveit tar oss gjennom den sosialdemokratiske storhetstida, hvor sangen og annen underholdning ble brukt som propaganda, og hvor lyrikeren Paasche Aasen og komponisten Jolly Kramer Johansen skapte sanger, som fortsatt synges på møtene. Under syttitallets protest- og visebølge trekker forfatteren fram kampen mot EEC i 72, og plateselskapet Mai, med sine mange folkelige artister. Artister som, ikke uten, konflikter i det AKP-dominerte plateselskapet, ble en økonomisk suksess, spesielt med Vømmøl Spellmannslag.

Fotballsupportere

Kolltveit har også drevet feltstudier på arenaene hvor fellessangen holdes i hevd, nemlig hos de syngende fotballsupportere. Tradisjonen går tilbake til England i slutten av 1800-tallet, og på hjemmebanen til laget Norwich synges fortsatt sanger fra denne tida. Som folkelig bevegelse fikk den sitt gjennomslag samtidig med populærkulturens oppblomstring i sekstiårene

Fra vår nye tid peker Kolltveit på Chile hvor sanger fra Victor Jara, bare for et par år siden ble brukt i demonstrasjoner, og «den afrikanske våren» hvor det ikke er kampsanger som dominerer, men folkelige moderne sanger fra forfulgte sangere.

Kolltveit har tro på både kampen og sangen i framtida, for, som han sier, sangen kom før språket, men som han uttrykte det i «Kulturstripa i NRK; «før sang vi sammen, men nå hører vi på artister, og tar selfier».

Boka, Sang som våpen, som er mye mer omfattende enn som dekkes av TgM, anbefales sterkt, både for sangere, fotballsupportere og fagforeningsfolk.

AFP i det norske pensjonssystemet

Arbeiderbevegelsens lange kamp for et godt arbeidsliv og verdige velferdsordninger går mer enn hundre år tilbake i tid. I nyere tid er innføringen av Folketrygden (1967) en milepæl. En obligatorisk og sosial trygdeordning, som skal gi økonomisk trygghet ved sykdom, svangerskap, arbeidsløshet, alder, uførhet og dødsfall. Kort sagt: en lov som sier at fellesskapet skal bidra når den enkelte trenger det!

Tekst: Eystein Garberg

Den opprinnelige AFP-ordningen var en tidligpensjonsordning, målrettet til dem som sluttet å arbeide i alderen 62-66 år. Disse fikk AFP i inntil 5 år. Ved 67 år ble de ordinære pensjonister som fikk alderspensjon fra Folketrygden.

Den største delen av pensjonen vår kommer som alderspensjon fra Folketrygden. I tillegg har vi i dag AFP (i bedrifter med tariffavtale) og Tjenestepensjon (ordning pr. bedrift).

AFP (1988-2010)

På 80-tallet var pensjonsalderen 67 år. Hvis du ikke klarte å jobbe så lenge måtte du forlate arbeidslivet som uør, noe som av mange ble sett på som en uverdig løsning. Da, som nå, var det mange av LOs medlemmer som ikke klarte å jobbe til 67, og det var heller ikke alle bedriftene som ønsket å legge til rette for at det skulle være mulig i praksis. Dette, kombinert med høy arbeidsledighet, gjorde at LO tok kampen for å få en tidligpensjonsordning inn i tariffavtalene. Når loven ikke var god nok for medlemmene våre, krevde vi forbedringer i tariffavtalene. I 1988 ble AFP innført, og gav en mulighet for å gå av med pensjon ett år tidligere (ved 66). I løpet av en tiårsperiode ble ordningen gradvis forbedret, og i 1998 var AFP-alderen senket til 62 år.

AFP er en trepartsavtale mellom arbeiderne (LO), bedriftene (NHO) og staten.

Den opprinnelige AFP`en gjorde at:

- De som trengte det, hadde en tidligpensjonsordning. Det ble mulig å avslutte et langt arbeidsliv med verdighet, slik at man kanskje kunne få noen gode år som pensjonist.
- Man ikke ble straffet for å avslutte arbeidslivet tidligere enn andre. Alderspensjonen fra 67 år ble like god for den som tok ut AFP fra 62 år, som den som klarte å jobbe frem til 67 år.
- Bedriftene hadde et økonomisk insentiv til å legge til rette for at seniorene fortsatte i jobb, siden de måtte betale en vesentlig del av AFP-pensjonen.

Ny AFP (2011- i dag)

På midten av 90-tallet startet lederne for de 35-40 største bedriftene i EU[1] en kampanje for å reformere pensjonsordningene i Europa[2]. Målene med dette var at statene kun skulle dekke en minstepensjon, at markedet skulle åpnes for private pensjonstilbud, at pensjonsalderen skulle heves og å få slutt på tidligpensjonsordninger. Deres rapport kom i år 2000, og i 2001 ble Pensjonskommisjonen nedsatt i Norge for å starte arbeidet med Pensjonsreformen. Reformen ble vedtatt av et bredt flertall på Stortinget i 2005, etter at LO-kongressen samme år hadde vedtatt sin tilslutning med et knapt flertall.

I pensjonsreformen var det ikke plass til en tidligpensjonsordning, for ingen skulle jo «belønnes» for å slutte å jobbe. I tariffoppgjøret 2008 stilte derfor politikerne et krav om at AFP-ordningen måtte tilpasses reformen hvis staten skulle videreføre sitt økonomiske bidrag til ordningen. Staten dekker 1/3 av utgiftene til AFP, og klarte derfor å få gjennomslag for sitt ultimatum. Ny AFP trådte i kraft 1.1.2011, og er den ordningen som gjelder i dag (høsten 2021). Ny AFP er en tilleggspensjon, ikke en tidligpensjon. Hvis man nå skal gå av tidligere enn 67 år, må man starte uttaket både av alderspensjonen man har spart opp i Folketrygden og oppspart AFP. Når den opptjente pensjonen må fordeles på flere år (ikke bare årene fra 67, men fra 62), blir den årlige utbetalingen lavere. Med ny AFP får man en redusert pensjon resten av livet hvis man slutter å arbeide tidligere.

Ny AFP er en «alt eller ingenting»-ordning. Hvis du kvalifiserer til å få AFP[3] får du en livsvarig tilleggspensjon oppå alderspensjonen. Denne baserer seg på alt du har tjent gjennom hele arbeidslivet. I 2020 var den gjennomsnittlige AFP-utbetalingen 67.470 kr.

Hvis du derimot er så uheldig at du ikke kvalifiserer, får du ingen verdens ting. Dette kan skyldes sykdom, uførhet eller at jobben din legges ned. Dette er både urimelig og uforutsigbart. Selv om du har vært fagorganisert og jobbet i en bedrift med tariffavtale i 40 år, kan du altså allikevel risikere å ikke få ett øre i AFP. Om man får AFP eller ikke, vil for vanlige arbeidsfolk være avgjørende for hvor romslig pensjonisttilværelsen blir.

Et annet problem med Ny AFP som det ikke prates så mye om, er at det er mange som ikke har høy nok opptjening i Folketrygden (altså: de har ikke tjent nok eller jobbet mange nok år) til å få lov til å ta ut pensjon (og AFP) fra 62 år. I praksis vil dette si mange kvinner og de fleste innvandrere. Disse må fortsette å jobbe til 67 år, eller forlate arbeidslivet som uføre.

Reformert AFP (2023?)

I 2017 ble Ny AFP evaluert av LO og NHO, 10 år etter at avtalen ble inngått. Der konkluderte de med at det må gjøres noe med usikkerheten rundt det at den enkelte risikerer å ikke få noe igjen fra AFP-ordningen etter et langt arbeidsliv.

Tariffoppgjøret i 2018 ble et samordnet oppgjør, der LO-fellesskapet samlet sine krefter for å få på plass en mer rettferdig og forutsigbar AFP. Det ble enighet om å utrede saken videre, men at et felles mål for en framtidig AFP-ordning skal være bedre samsvar mellom tid i AFP-bedrift og hva man får utbetalt i AFP-pensjon. Alle partene i forhandlingen krevde sitt, noe som til sammen gjør det krevende å komme frem til hvordan dette skal bli i praksis:

- Bedriftene krevde at de ikke skal betale mer enn i dag (2,5 prosent av lønnsmassen i bedriften).
- Staten vil ikke bidra mer enn i dag (1/3).
- LO krevde at medlemmene skal få en AFP på dagens nivå, så lenge man har full opptjening.
- Alle er enige om at langt flere vil få (en viss andel) AFP i fremtiden.

Etter tariffoppgjøret startet et utredningsarbeid om hvordan dette kan la seg gjøre. Rapporten som skisserer mulige løsninger, ble klar i mai 2021. Det er pr. i dag uklart hvem som skal forhandle, når det skal forhandles og når Reformert AFP skal innføres.

Rapporten synliggjør konsekvensene av partenes forutsetninger:

- Hvis arbeidstakernes ytelsesnivå skal videreføres, vil bedriftenes kostnader øke med 64 prosent.
- Hvis bedriftenes kostnader skal videreføres, vil arbeidernes pensjoner reduseres med 36 prosent.

Hva er bra?

– Dagens strenge kvalifikasjonskrav oppheves umiddelbart. Det betyr at mange av de som i dag kan miste muligheten til å få AFP, likevel vil kunne få det.
– AFP er fortsatt en tariffestet ordning, som vi har mer innflytelse over enn lovene.

---

[1] European Round Table of Industrialists (ERT), i dag European Round Table for Industry https://ert.eu
[2] https://www.europeansources.info/record/european-pensions-an-appeal-for-reform-pension-schemes-that-europe-can-really-afford/
[3] https://www.afp.no/soker/vilkar-for-afp

Hva er problematisk?

- Ordningen ekskluderer fortsatt alle som er uføre (at du ikke er ufør blir faktisk det eneste kvalifikasjonskravet). Nesten 1/3 av alle kvinner og mer enn 1/5 av alle menn blir uføre før 62 år. Den opprinnelige AFP-ordningen var ment som et alternativ til uførhet, men når alle nå skal få med seg sin AFP-opptjening er det urimelig at de uføre ikke får dette.
- I dag beregnes AFP av all inntekt. I Reformert AFP er det kun inntekten fra bedrift med tariffavtale som regnes med («AFP-inntekt»). Det betyr at du ikke får AFP-pensjon fra ekstrajobber, taxikjøring, sykelønn eller foreldrepermisjon (såfremt ikke bedriften forskutterer dette).
- Det settes et skille mellom nye og gamle opptjeningsregler ved 2015. Dersom Reformert AFP innføres fra 2023, er det mange som vil få redusert AFP-pensjon fordi de ikke har hatt tariffavtale i de 8 årene som da har gått siden 2015. Å innføre en avtale med tilbakevirkende kraft er ikke greit.
- Det kreves svært mange år i en bedrift med tariffavtale for å få «full opptjening» (og dermed en AFP-ytelse på samme nivå som man i dag får ved å ha tariffavtale de siste 7 årene før fylte 62). Er du født på 90-tallet må du ha 41 år (!) i en tariffbedrift – før kalenderåret du fyller 62!
- Rapporten anslår at kun 34 prosent av de i 1980-kullet som vil kvalifisere til (full) AFP i dagens ordning, vil oppnå en ytelse på dagens nivå med Reformert AFP.
- Rapporten anslår at halvparten (47 prosent) av årskullene 1990-2020 som vil kvalifisere i dagens ordning, vil ha mindre enn 25 år i en tariffbedrift. Kun 17 prosent vil ha 35 år eller mer, mens 3 prosent vil ha 40 år.

Figuren viser reformert AFP som andel av gjeldende AFP med opptjeningssats 0,314 prosent for AFP1 og 4,5 prosent for AFP2, for utvalgte årskull gitt at de ville ha kvalifisert i gjeldende ordning.

Ordningen ekskluderer fortsatt alle som er uføre (at du ikke er ufør blir faktisk det eneste kvalifikasjonskravet). Nesten 1/3 av alle kvinner og mer enn 1/5 av alle menn blir uføre før 62 år. Den opprinnelige AFP-ordningen var ment som et alternativ til uførhet, men når alle nå skal få med seg sin AFP-opptjening er det urimelig at de uføre ikke får dette.

Til diskusjon

Redusert nivå

At de fleste kan få beholde sin AFP-opptjening, uavhengig av hva som skjer på tampen av arbeidslivet, er positivt. Dette gjør ordningen mer forutsigbar for den enkelte, og den forsterker viktigheten av å ha tariffavtale på alle arbeidsplasser. At dagens strenge kvalifikasjonskrav utgår, er udelt positivt. Det er også positivt at det i større grad skal «lønne seg» å ha tariffavtale.

MEN: opptjeningen man ligger an til å få pr år i tariffbedrift ser ut til å bli så begrenset at det er grunn til å vurdere om det er verdt det. Eksempel: Hvis man er født i 1995 og jobber 3 år med 350.000 kr i lønn, opparbeider man seg en årlig AFP-ytelse på 1950 kr i året.

- Er det riktig av oss å finansiere disse forbedringene med å redusere de flestes AFP-pensjon?

Økt organisasjonsgrad?

Flere forbund håper at omleggingen skal gjøre det lettere å organisere ansatte i bransjer preget av unge arbeidere og kortvarige arbeidsforhold (f.eks. butikker og restauranter). I dag er det flere eiere i slike virksomheter som begrunner sin skepsis til å inngå en tariffavtale, med at man ikke aner om de ansatte vil få nyte godt av AFP`en (som følger med) mot slutten av arbeidslivet. Med Reformert AFP skal man få med seg AFP-opptjeningen man får som 20-åring.

- Flere klubber har forhandlet seg frem til bedre tjenestepensjonsordninger enn minimumskravet på 2 prosent. Kan det

være grunn til å frykte at bedriftene ser at AFP-ordningen nå blir så lik en tjenestepensjonsordning at de velger å redusere spareprosenten i denne ved innføring av tariffavtale?

Offentlig sektor

Tilsynelatende handler innføringen av Reformert AFP om ordningen i privat sektor. Det er vi i privat sektor som skal forhandle, og det er vi som skal få lov til å stemme over resultatet av forhandlingene.

- Det er en klar målsetting med skissen å legge grunnlaget for ordninger «som fremmer mobilitet mellom sektorene», og i avtalen om tjenestepensjon for offentlig ansatte 3. mars 2018 ble det enighet om at AFP i offentlig sektor fra og med 1963-kullet skal legges om etter mønster av AFP i privat sektor. Det betyr at Reformert AFP vil bli innført også i offentlig sektor, uten at de blir involvert i det som foregår nå.

«Betinget tjenestepensjon»[4]

I offentlig AFP har de løst problematikken for de som ikke får AFP på en helt annen måte: det spares opp 3 % av lønn i en ordning som utbetales kun til de som ikke får AFP. Denne ordningen sikrer de som faller gjennom «hullet», uten å svekke ytelsen til de som får full AFP. Betinget tjenestepensjon blir antagelig verdiløs etter innføringen av Reformert AFP.

---

[4] https://www.klp.no/pensjon/offentlig-tjenestepensjon/Hvem%20f%C3%A5r%20betinget%20tjenestepensjon

Opprop

Vannkrafta er vår

Ta tilbake politisk kontroll over strømprisene!

Tekst og illustrasjoner: Industriaksjonen

Strømprisene har eksplodert i Norge de siste månedene. Dette har presset myndighetene til å øke bostøtten til de fattigste og redusere el-avgiften inntil videre. Dette er nødvendig, men løser ikke problemene.

Norsk kraft har blitt en vare som kjøpes og selges på et nordisk og etter hvert europeisk marked. Selskapene som produserer strøm tjener store penger der vi forbrukere, kraftintensiv industri og kommuner må betale. Norge har nå flere utenlandskabler enn det som trengs for forsyningssikkerheten. Følgene er import av dramatisk høye strømpriser og eksport av hele Norges normale kraftoverskudd. Sammen med tørkesommeren 2021 og et stort kraftbehov fra utlandet, har dette brakt nivået i vannmagasinene våre langt under normalen.

Statnetts utbygging av nettkapasitet mellom nord og sør vil øke strømprisene i nord. Samtidig er det viktig å bygge ut nettkapasitet som styrker eksisterende arbeidsplasser og legger til rett for nye industrietableringer. Strøm er en fellesressurs som skal brukes for å skape arbeidsplasser og sikre levende lokalsamfunn. Norge risikerer nå at den kraftintensive prosessindustrien flagges ut til land som bruker fossile energikilder i industrien. Elektrifisering av norsk sokkel fra land vil øke vårt kraftbehov ytterligere. Høye strømpriser åpner også for videre utbygging av naturødeleggende vindkraft på land.

EUs energimarkedspakker bygger opp et konkurransemarked med strøm på kraftbørs og uforutsigbare priser. EUs energibyrå Acer har som hovedoppgave å sørge for overføringskapasitet og retningslinjer som gir tilnærmet lik strømpris i EU og i Norge. Vi krever at det er Norge som skal bestemmer over energipolitikken vår – ikke EU.

Industriaksjonen vil sammen med LO i Bergen og Omland ta initiativet til en brei allianse som krever store kutt i strømprisene. Det forutsetter politisk kontroll over kraftbransjen. Vannkrafta er arvesølvet som skal tjene folk flest og fortsette å være et konkurransefortrinn for industri og næringsliv. På kort sikt støtter vi tiltak som fjerning av el-avgift og fritak for merverdiavgift på strøm. Dette er ikke nok.

For å få tilbake strømprisene på et levelig og varig lavt nivå kreves det:

- Sikre bærekraftig fyllingsgrad i våre vannmagasin - Stans i krafteksport ved lav fyllingsgrad.
- Ut av Acer og EUs energiunion – fortsatt kraftsamarbeid med nabolandene våre.
- Forutsigbare langsiktige kraftpriser for industri og landbruk samt toprissystem for husholdninger.

Vi som initiativtakere til strømprisalliansen søker om støtte til aksjonen fra alle:

– fagforeninger, organisasjoner, partilag, bedrifter og privatpersoner – som vil at strømproduksjonen skal styres etter nasjonalt fastsatte politiske mål, og sikre konkurranseevnen til norsk næringsliv, og sikre velferd for folk flest.

Strømprisalliansen – ta tilbake politisk kontroll!

Støtteerklæringer sendes til:
post@industriaksjonen.no

INDUSTRIAKSJONEN

Styret i Industriaksjonen
Remy Penev (leder), Klubbleder Aartun Transport avdeling Smelteverket
John-Peder Denstad, Leder i LO i Trondheim og Omegn
Idar Helle, De Facto
Leif Ritter, Klubbtillitsvalgt Ringnes Bryggeri Oslo
Boye Ullmann, Bygningsarbeidernes Fagforening Oslo
Tove Berit Berg, Hovedtillitsvalgt Nortura Tønsberg
Joachim Espe, Leder Bygningsarbeidernes Fagforening Oslo
Ingunn Gjerstad, Leder LO i Oslo
Bjørn Gottschlich, Klubbleder Kitron og leder Østre Agder fagforening
Hogne Hongset, Kabelaksjonen Trøndelag og Motvind Norge
Kim Olav Johansen, EFT og leder EL og IT distrikt Trøndelag
Ståle Knoff Johansen, Klubbleder Aker Solutions Verdal
Mariann R. Nilsen, Tillitsvalgt Cargonet
Atle Forfang Rostad, Klubbtillitsvalgt Kaefer Energy
Christian A. Smedshaug, Agri Analyse
Kjell Anders Molde, Rosenberg Verfts klubb
Bjørn Sigurd Svingen, Leder Raufoss Jern og Metal og LO Vest-Oppland
Atle Tranøy, Konserntillitsvalgt Aker
Nils Bull, Verkstedstedarbeiderforeningen avd 13 Mantena
Lars Kjetil Skeie, Høyanger metallverk
Bernhard Brunes, Kverneland og FF Jæren
Øyvind Grindheim, Elkem Bremanger EL og IT

Fellesforbundet

Avdeling 850
Oslo grafiske fagforening

Årsmøte 2022

Oslo grafiske fagforening avholder årsmøte torsdag 24. mars klokken 17.00 Oslo kongressenter, Folkets hus, Spiseriet Møller.

Forslag til dagsorden:
1. Åpning
2. Konstituering
3. Beretning
4. Regnskap
5. Innkomne forslag
6. Bevilgninger
7. Valg

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være hos avdelingen innen torsdag 24. februar 2020. Samme frist gjelder forslag til valgkomiteen.

Påmelding for årsmøtedeltakere senest mandag 28. februar. Telefon 22 80 98 70 eller avd850@fellesforbundet.org

Etter årsmøtet er avviklet vil det bli merkeutdeling for avdelingens jubilanter. Middag og hyggelig sosialt lag med kaffe avec.

Med hilsen
Oslo grafiske fagforening, styret

Høsttur

Vi møttes 6. september 2021 for tur til Beitostølen.

Tekst og foto: Wenche og Reier Dahl

Med buss fra Geilo turbusser, sjåfør Roy Sørengen og 26 forventningsfulle pensjonister måtte dette bli en topp tur.

Den første «tekniske stopp» var rasteplass ved Hallingby hvor kofferten med godsakene kom frem og sjåføren overrasket stort med kaffe og eplekake.

På bussen ble det delt ut spørsmål om «veien til førerprøven» og et ark med underlige spørsmål som skulle besvares og leveres inn. Turen gikk så til i Nes i Årdal hvor ekteparet Aamot parkerte bilen og kom på bussen videre. Pensjonister tar det med ro og vi stoppet på Muggerud rasteplass til nok en «teknisk» stopp og deretter til Noraker gård hvor vi fikk omvisning og kunnskap om rakfiskens fremstilling. Så rett til Beitostølen Raddison Blue hotell. God mat, kåseri av Atle Hovi og en rolig kveld.

Konkurranser og kos

Tirsdag gikk turen til Olestøl, et sted «der ingen skulle tru at nokon kunne bu» har vært på besøk. Her fikk vi innføring i skikkelig seterdrift i Valdres, ble omringet av geiter og hester. Vi fikk en «ostetallik» med diverse tilbehør. Et spennende besøk. På hjemveien kjørte vi ned til skistadion hvor world cup pleier å åpne sesongen. Reier forklarte oss hvordan alt foregår både i langrenn og skiskyting.

Ny konkurranse ventet, nå skulle vi lage blomsterdekorasjoner av det vi fant i naturen. Det ble delt inn i 5 grupper. Ingen trodde de klarte det, men alle stod med «rompa» i været og fant trerøtter og kvister i alle farger. Her ble de kreative alle sammen.

Onsdag tok bussen oss inn til Bygdin, her er det laget Via Ferrata, sikker klatring i rette fjellveggen til toppen av Synshorn. Ingen meldte seg frivillig og vi dro over Valdresflya til Gjendesheim. Det blåste 21 m/s, men alle ut av bussen for å se og kjøpe is. Lunsjen inntok vi på Haugseter fjellstue som ligger midt på Jotunheimveien. Været var flott selv om vinden var sterk. Hjemme på Beitostølen ble det tid til en tur innom pub'n og butikkene. Alle hadde klart å levere dekorasjonene og Bjørnar Hovi var dommer. Før middagen var det premieutdeling og alle fikk med seg noe hjem. Middagen var god og kvelden ble hyggelig.

Torsdag. Hjemreisen gikk rolig for seg med stopp på Noraker gård hvor alle fikk anledning til å kjøpe både rakfisk og lokale delikatesser. Alle var fornøyd med at vi igjen hadde fått lov til å reise.

Vi takker sjåfør Roy for en behagelig og trygg tur. Bussen fra Geilo turbusser var super og Roy var nøye med hygienen og fulgte alle regler for smittevern.

Tusen takk alle sammen for at dere gjorde turen så hyggelig.

Ny tariffavtale

Da er det endelig klart; alle Allkopi NetPrint avdelingene i vårt område har tariffavtale.

Etter en restrukturering av konsernet i høst, ble Allkopi NetPrint på Skøyen lagt ned, og en del av de ansatte ble overført til Parkveien. Der krevde vi videreføring av tariffavtalen på Skøyen.

Den eneste avdelingen til Allkopi NetPrint som ikke hadde tariffavtale var den på Høvik. Nå er også den i boks og vi gratulerer de ansatte og bedriftene.

Lønnsoppgjør i 2022

Det er alltid vanskelig å danne seg en klar formening om kommende tariffoppgjør lang tid i forveien. Det vi hører, etter å ha snakket med folk, både i forbund og avdelinger, er at stemningen for et oppgjør med vekt på en løsning av AFP-flokene er meget dårlig.

Etter at AFP ble evaluert i 2017, var det store forventninger til oppgjøret i 2018, og en endelig løsning på ordningens svakheter. Det som til slutt kom ut av oppgjøret, var en enighet om en utredning, som nå er levert.

Vi har snakket med Joacim Espe, leder av avdeling 600, Bygningsarbeidernes Fagforening. Det som er levert, sier Espe er utredningen fra et LO/NHO-utvalg, om en mulig reformert AFP-ordning. Utredningen er, etter hva TgM har forstått, ikke behandlet politisk innad i LO. På lokalplan har utredningen vært behandlet på ulike konferanser, og Espe forteller at engasjementet på grunnplanet, og hos avdelingene er meget stort. I motsetning til hva som er tilfelle med de som presenterer utredningen fra LO sin side, og som Espe oppfatter overselger innholdet, er det meget kritiske røster lokalt.

Det er laget alternative utregninger av hva utvalgets forslag betyr, og de viser at en slik reformert AFP som ligger i utvalgsforslaget, ville bety en forverring av dagens ordning. Våre utregninger, hevder Espe, viser at en full opptjening vil kreve mer enn 41 års opptjening før 62 års alder. Dette kombinert med at AFP i neste års oppgjør ville tatt en stor del av ramma, gjør at Espe mener det vil være mer naturlig med et rent lønnsoppgjør.

Heller ikke i forbundsstyrets første behandling av oppgjøret, var det noen entusiasme for reformert AFP.

For egen del vil bygningsarbeiderne sette makt bak sin gamle parole om ingen lønn under 85 prosent av gjennomsnittslønna, og gjennomslag på bortsetting og innleie.

Med tilbakeblikk på kravene på lønn som lå inne før pandemien kom i 2020, med krav om over tjue kroner på minstelønna, vil vi tro at det er flere avdelinger og grupper i Fellesforbundet som prioriterer et skikkelig lønnsløft foran en usikker ny AFP i oppgjøret til våren.

Kontakt oss hvis det er noe du lurer på

Leder:
Kristin Mulleng Sezer
Mobil: 913 44 677
kms@
fellesforbundet.org

Nestleder:
Carsten Østby Håkonsen
Mobil: 924 37 893
coh@
fellesforbundet.org

Organisasjonsarbeider:
Ina Susanne Karlsen
Mobil: 924 37 893
isk@
fellesforbundet.org

Fellesforbundet

Fellesforbundet avd. 850,
Oslo grafiske fagforening,
Møllergata 37, 0179 Oslo
Telefon: 22 80 98 70

E-post:
avd850@fellesforbundet.org
Hjemmeside:
www.ogf.no

Trykking av Arbeider-Foreningernes Blad

Da Marcus Thranes «Arbeider-Foreningernes Blad» flyttet trykkingen fra Drammen til hovedstaden i februar 1850 var det en firesiders ukeavis med nærmere 3 000 i opplag. Det nye trykkeriet var Steens trykkeri, eller «Det Steenske» som det het i bransjen.

Tekst: Niels Edvard Killi
Illustrasjon: Tor Are Johansen

Boktrykker Fredrik Trondsen Steen var en av de første i landet som importerte moderne jernhåndpresser. I 1835 kjøpte han en tysk presse av denne typen. Illustrasjonen er hentet fra et hefte utgitt av Norsk pressehistoriske forening i 2006. Forfatteren er Tor Are Johansen og tittelen er: Trangen til Læsning stiger, selv oppe i ultima Thule» Aviser, ekspansjon og teknologisk endring ca. 1763-1880

Det var fremdeles ganske små forhold. Trykkingen foregikk på en presse av jern, som ved midten av 1800-tallet utkonkurrerte trykkpressene i tre. På 1840-tallet kom også de første «hurtigpressene» til byen, men det var ikke slike presser i Steens trykkeri. Fredrik Trondsen Steen kjøpte to håndpresser, i henholdsvis 1835 og 1845. Settingen foregikk for hånd. Hvordan et mellomstort trykkeri kunne se ut ved midten av 1850-årene kan man lese i en kort notis Carl Wold hadde i Typografiske Meddelelser i 1904:

Saa var det kanske et par aar efter, at der averteredes efter en opvalsergut paa det Steenske bogtrykkeri, som da var kommet op i det gamle studentersamfund. Lokalet var her en stor stue, hvor der var to haandpresser og sætteriet. Dette var storartet den gang. Haandpressetrykkeren hed Paulsen, og hans opvalser var den senere velbekjenste typograf C. Larsen (Væringen), der af og til hjalp til med trykningen. Min plads var ved taffelpressen, paa hvilken Thorvald Steen trykte. Dette var under Thrane-bevægelsen, og «Arbeiderforeningernes blad» blev trykt her.

Typograferne Christoffer Madsen og Reitzel var sætterne af dette blad, og Markus Thrane saa jeg den gang op til med alle et barns følelser. Theodor Steen ansaaes for forretningens chef, og jeg husker ham saa godt fra den tid, da han i en sirlig slobrok og lang pibe stod ved kassen og satte noder. Jeg husker ogsaa, hvorledes hans moder, madam Steen (fruerne var endnu ikke komne paa den gang), kriede paa ham for at faa ham til at trykke viser; thi af disse havde hun en rivende afsætning, da hun blant alle visesælgere saavel inden- som udenbys var bekjendt for at have det største lager. Steens trykkeri bestod da af 2 haandpresser, 2 trykkere og 3 sættere. Jeg husker, at trykkerne dengang havde 4 mark tusinde og sætterne 7 skillng pr. 1000 n.

«Et par erindringer» av Carl Wold, Typografiske meddelelser Nr. 31, 30.07.1904

Ut fra beskrivelsen til Carl Wold skulle trykkeriet bestå av en jernpresse av større format og en taffelpresse, som er en liten trykkpresse. Den store pressen egnet seg til avistrykking mens den lille (taffel) pressen egnet seg til småtrykk, som skillingsviser.

Den foreningen som typografene hadde stiftet i 1849 og som fremmet et krav om revisjon av tariffavtalen i 1855 hadde rundt 60 medlemmer. Vi har navnene på dem alle, både de som var med og stiftet foreningen og de som skrev under tariffkravet. En C. Madsen står som medlem av «Bogtrykkerforeningen af 1849» og han signerte også tariffkravet som ble fremmet i 1855. En Paulsen og C. C. Larsen står som signatur på tariffkravet i 1855. Det er godt mulig at disse tre arbeidet hos Steen. Det er interessant å se at de fagarbeiderne som trykket Marcus Thranes blad i tilfelle var med på å stifte den første foreningen og få i stand den første tariffavtalen i bransjen – ja trolig i Norge i det hele.

Gratulerer!

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jubilanter

50 år:

07.02. Morakot Berg, Skogveien 108, 1369 STABEKK
28.03. Pål Benjamin Nygaard, Inga Bjørnsons vei 29, 0969 OSLO
06.02. Satheesh Thangavelautham, Tokerudberget 8, 0986 OSLO

60 år

23.03. Jan Rolf Aass, Gina Krogs vei 12, 1153 OSLO
05.02. Anne-Karin Bodahl, Sundet, Lågendalsveien 4613, 3275 SVARSTAD
24.03. Bente Halgun Bredde, Gamleveien 210, 1474 LØRENSKOG
27.03. Birgitte Christensen, Vonheimvegen 42, 2133 GARDVIK
24.01. Torbjørn Hansen, Tønnebergveien 106, 1970 HEMNES
23.01. Helge Klophus, Røyeveien 3, 1481 HAGAN
22.03. Rune Merli, Spurvvegen 9, 1929 AULI
09.01. Katrine Nordbø, Lensmann Hiorths Allé 16, 0661 OSLO
23.02. Grethe Nygaard, Jacob Neumanns vei 28 B, 1384 ASKER

70 år

03.02. Terje Fagerstrøm, Leanglia 38, 1387 ASKER
16.02. Lars Brede Fredriksen, Gunnulvs vei 12, 0670 OSLO
01.01. Steinar Gjerholm, Karl Flods vei 18, 0953 OSLO
03.02. Elin Heim, Sætrangsgata 105, 3514 HØNEFOSS
01.01. Javed Iqbal, Helga Vaneks vei 1K, 1281 OSLO
11.03. Jan Iversen, Lyngveien 9, 1963 FOSSER
06.03. Kjell Øivind Johansen, Villavegen 13, 2240 MAGNOR
24.02. Dag Håvard Johanson, Frydenbergveien 36 C, 1415 OPPEGÅRD
13.01. Bent Lunde, Halmstadveien 4, 1424 SKI
28.01. Steinar Nyhamar, Vestre Nes 28A, 1396 BILLINGSTAD
25.01. Jan-Erik Ramsøy, Etterstadsletta 86, 0659 OSLO
29.01. Knut-Arild Råme, Svartdalsveien 73, 0678 OSLO
19.01. Trond Skaare, Gruveveien 6, 3478 NÆRSNES
23.03. Kai Arild Sørlie, Idretten 7, 2068 JESSHEIM
18.01. Erik Alf Wullum, Steinsoppgrenda 47, 1352 KOLSÅS
25.01. Eldar Arne Øgaard, Åsmosvingen 26, 2052 JESSHEIM

75 år:

23.03. Rune-Haarek Dalby, Armauer Hansens gate 14 A, 0455 OSLO
04.02. Grete Synnøve Engerholm, Gransdalen 23 A, 1054 OSLO
19.03. Erik Eriksen, Nordsetergrenda 10A, 1161 OSLO
11.02. Jon-Ingar Haltug, Stikkveien 6, 1808 ASKIM
25.03. Anne-Lise Helmersen, Gråsteinveien 7, 1157 OSLO
10.02. Jan Olaf Kristiansen, Vestlisvingen 70, 0969 OSLO
05.01. Bjørn Terje Løkke, Skøyenåsveien 15, 0686 OSLO
12.02. Inger Karin Løkkeberg, Tårnbyveien 33, 2013 SKJETTEN
16.03. Tor Mortensen, Kapellveien 157B, 0493 OSLO
21.03. Svein Arne Myrvang, Maridalsveien 372, 0881 OSLO
13.02. Bjørn Nilsen, Søster Esters Vei 10C, 1930 AURSKOG
26.03. Randi Arnlaug Sveen Nilsen, Langgata 59, 2020 SKEDSMOKORSET
09.03. Jan Thore Nygård, Lofsrudhøgda 209, 1281 OSLO
27.03. Cato Rørstrøm, Orrevegen 2, 2006 LØVENSTAD

80 år:

27.02. Mahamoudou Ahamada, Cort Adelers Gate 35A, 0251 OSLO
22.03. Rolf Avseth, Bibliotekgata 20, 1473 LØRENSKOG
10.03. Jan-Børre Østbye Carlsen, Tors vei 12, 3472 BØDALEN
31.01. Anne-Marie Engebretsen, Harriet Backers vei 48, 1415 OPPEGÅRD
11.03. Arne Grimsrud, c/o Christian Grimsrud, Angar Tyrvegen 1, SE -18451 Øster Skär, SVERIGE
09.02. Elsa Margretha Karlsen, Stallerudveien 89, 0693 OSLO
30.03. Rigmor Margrete Karlsen, Olaf Bulls vei 11 C, 0765 OSLO
02.01. Per Knudsen, Nordseterveien 30, 1176 OSLO
27.03. Frode Trygve Lerberg, Odvar Solbergs vei 208, 0973 OSLO
01.03. Steinar Kåre Møien, Hagapynten 21, 0673 OSLO
16.02. Egil Arne Schinstad, Lettvintveien 41 A, 0487 OSLO
21.02. Normann Stubberud, Pettersløkka 13 B, 3040 DRAMMEN

85 år

02.01. Viktor Andresen, Granittåsen 41, 3480 FILTVET
19.02. Harald Kristian Angeltvedt, Gunnulvs vei 32, 0670 OSLO
11.03. Bjørg Bjerke, Skolebakken 2 B, 1408 KRÅKSTAD
15.02. Bjørg Brovold, Maria Dehlis vei 57, 1084 OSLO
21.03. Einar Bugge, Dr. Dedichens Vei 128, 0675 OSLO
27.02. Jarl Frode Hansen, Ole Brumms vei 16, 0979 OSLO
14.01. Aud Esther Jansen, Agmund Bolts vei 33, 0664 OSLO
11.02. John Moberg, Rådmann Paulsens gate 22, 1461 LØRENSKOG
09.03. Tor Nordanger, Jacobine Ryes vei 6, 0987 OSLO
12.01. Odd Reidar Teian, Myrstubben 1, 1930 AURSKOG
27.03. Elin Thorstensen, Rødtvetveien 22, 0955 OSLO
20.01. Tove Reidun Wang, Kalbakkslyngen 3, 0951 OSLO

90 år

04.01. Thorbjørn Haugen, Sølve Solfengs vei 13, 0956 OSLO

100 år

12.01. Margit Bakke, Haakon Tveters vei 59, 0686 OSLO

Meld ifra hvor du er!

Til alle medlemmer: Send inn ditt mobiltelefonnummer og din e-post adresse.

– Vi er avhengig av å kunne nå medlemmene på flere plattformer. Derfor er det viktig at vi har registrert ditt mobiltelefonnummer og din e-post adresse. Mange skifter ut disse, og vi må ha oppdatert informasjon fra dere. Meld fra hvis du har byttet mobilnummer eller e-postadresse, eller om du er usikker på om det er registrert hos oss. I tillegg er det svært viktig at du melder ifra om du flytter og melder adresseendring, slik at innboforsikringen din blir registrert på riktig adresse. Flere av våre medlemmer bytter jobb i løpet av sitt medlemskap. Vi minner om at det er din plikt å sende oss informasjon om dette. Da blir riktig arbeidssted registrert, og bruttolønnen likeså.

Oslo grafiske fagforenings pensjonistforening

Møtedager 2022

Onsdager, kl. 12.00-14.00 i Oppsal samfunnshus, Vetlandsveien 99-101

19. januar
16. februar (årsmøte)
16. mars
20. april
18. mai
15. juni
17. august
21. september
19. oktober
16. november
14. desember (julemøte)

Alle er velkommen!
Styret i Ogfs pensjonistforening.

Her kan du treffe gamle kjente/kolleger og bli kjent med nye. Vi tar opp aktuelle saker og har f.eks. sang/musikk, kåserier, lotteri og andre aktiviteter. Det arrangeres også dagsturer og lengre turer.

Vi ønsker alle våre medlemmer
og lesere en riktig god jul
og et godt nytt år